

Internal Factors Affecting the Relationship of Couples in Verses and Hadiths

ARTICLE INFO

Article Type
Research Article

Authors

Azadeh Khoramiyan¹
Shahrbanoo Mahini^{2*}
Ahmed Sadeghiyan³

How to cite this article

Azadeh Khoramiyan, Shahrbanoo Mahini, Ahmed Sadeghiyan. Internal Factors Affecting the Relationship of Couples in Verses and Hadiths, *Journal of Quran and Medicine*. 2023; 8(2): 109-117.

1. Phd student, Department of Quranic and Hadith Sciences, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran.
2. Assistant Professor, Department of Quranic and Hadith Sciences, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran (Corresponding Author).
3. Assistant Professor, Department of Quranic and Hadith Sciences, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran.

* Correspondence:
Email: mahini@iauyazd.ac.ir

Article History
Received: 2023/10/07
Accepted: 2023/12/11

ABSTRACT

Purpose: couple's satisfaction is one of the most important components of family stability. Since the formation of social life and the tendency of people to form communities until the present day, they have wanted to establish a relationship with each other. In this research, the internal factors affecting couples' relationships in verses and hadiths have been discussed.

Methodology: In this research, a descriptive analytical method with a documentary approach has been used.

Findings: It was found that human nature, genetics, heredity, insights and tendencies of the couple are mentioned in the verses and narrations that make the personality of the couple.

Conclusion: The factors of nature, genetics cause the structure of human personality, and personality is the behavior and thoughts of individuals, so the insights, tendencies and behaviors of couples make the personality of couples.

Keywords: Relationships Between Couples, Verses And Traditions, Internal Factors

عوامل درونی موثر بر روابط زوجین در آیات و

روایات

آزاده خرمیان

دانشجوی دکتری، گروه علوم قرآن و حدیث، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران.

شهربانو مهینی*

استادیار، گروه علوم قرآن و حدیث، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران (نویسنده مسئول).

احمد صادقیان

استادیار، گروه علوم قرآن و حدیث، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران.

چکیده

هدف: رضایتمندی زوجی از مهم‌ترین مؤلفه‌های ثبات و پایداری خانواده است. از زمان شکل‌گیری زندگی اجتماعی و گرایش افراد به سمت تشکیل اجتماعات تا عصر حاضر خواستار برقراری رابطه با یکدیگر بوده‌اند اساسی‌ترین و رایج‌ترین این اشکال ارتباطی بین دو جنس مخالف زن و مرد، در قالب ازدواج است. در این تحقیق به عوامل درونی مؤثر بر روابط زوجین در آیات و روایات پرداخته شده است.

مواد و روش‌ها: در این تحقیق از روش توصیفی تحلیلی با رویکرد اسنادی بهره گرفته شده است.

یافته‌ها: مشخص شد در آیات و روایات به فطرت انسان و ژنتیک و وراثت و بینش‌ها و گرایش‌های زوجین که باعث ساخته شدن شخصیت زوجین می‌شود اشاره شده است.

نتیجه‌گیری: عوامل فطرت، ژنتیک باعث ساختار شخصیت انسان می‌شوند و شخصیت هم رفتار و افکار افراد است بنابراین بینش‌ها و گرایش‌های و رفتارهای زوجین شخصیت زوجین را می‌سازند.

کلمات کلیدی: روابط زوجین، آیات و روایات، عوامل درونی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۷/۱۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۰۲

*نویسنده مسئول: mahini@iauyazd.ac.ir

مقدمه

ازدواج یک نهاد اجتماعی و مهم‌ترین نمونه‌های روابط زن و مرد است. از ابتدای خلقت انسان در تمام جهان وجود داشته و مورد تأکید بیشتر ادیان بوده است. و از نظر دین اسلام باعث معنا بخشیدن به زندگی انسان و مایه آرامش و سکون زن و مرد است. (۱) روابط سالم زوجین فوایدی را برای فرد، خانواده و جامعه به همراه دارد. نتایج پژوهش‌ها نشان داده است زوجینی که از ازدواج خود رضایت دارند عمر بیشتری دارند، سلامت بدنی بیشتری دارند، برای فرزندان خود والدین بهتری هستند. (۲) رضایتمندی زوجین به‌عنوان یک عامل تأثیرگذار بر موفقیت زناشویی و استحکام سیستم خانواده، مفهومی چندبعدی و گسترده می‌باشد، که براساس میزان خشنودی، شادمانی و رضایتمندی زوجین از جنبه‌های مختلف روابط زناشویی خویش، تعریف می‌شود.

به‌عبارت‌دیگر، خشنودی و رضایتمندی قلبی زوجین از سیستم ارتباطی خویش می‌باشد، که ضمن تأثیرگذاری بر کیفیت روابط زناشویی تحت تأثیر عوامل مختلفی نظیر ویژگی‌های شخصیتی، بینش‌ها و نگرش‌ها، ژنتیک و فطرت زوجین بستگی دارد.

نقش ژنتیک، فطرت بر شخصیت و رفتار زوجین

بعضی از اندیشمندان مسلمان بر این عقیده‌اند که فطرت بر شخصیت انسان تأثیرگذار است. شخصیت نیز یکی از عوامل درونی تأثیرگذار در روابط زوجین است. (۳) در قرآن آیه‌ی ۸۴ اسراء می‌فرماید «قُلْ كُلُّ يَعْمَلْ عَلَىٰ شَاكِلَتِهِ» (اسراء، ۸۴) بگو: «هر کس طبق روش (و خلق و خوی) خود عمل می‌کند. با توجه به تعریف شخصیت که برخی دانشمندان شخصیت را این‌چنین تعریف کرده‌اند: شخصیت به مجموعه سازمان‌یافته، واحد و متشکل از خصوصیات و رفتارهای نسبتاً ثابت و مداوم که روی هم، یک شخص را از شخص یا اشخاص دیگر متمایز می‌کند، گفته می‌شود. (۴) بنابراین آیه هم نشان‌دهنده این است که هر کس شخصیت مخصوص به خود را دارد. وراثت و محیط و فطرت عواملی هستند که بر شخصیت انسان تأثیرگذار هستند که در این فصل از تحقیق به نقش وراثت و فطرت در شخصیت انسان پرداخته شده است و عامل محیط در فصل بعدی تحقیق مورد بررسی قرار گرفته است.

تعریف ژنتیک: دانشی است که در مورد وراثت مطالعه می‌کند. (۵) ژنتیک علمی مربوط به پدیده توارث و عوامل ارثی است که به انتقال اطلاعات وراثتی می‌پردازد در نتیجه علم ژنتیک انسانی دانش مطالعه وراثت و تنوع زیستی در انسان است. (۶) تعریف وراثت: صفات و ویژگی‌های روحی و روانی که از والدین به فرزند منتقل می‌شود گفته می‌شود که در ساخت شخصیت تأثیرگذار است. (۷)

در طول تاریخ اصل، ذات، رگ، ریشه و ذات مورد توجه انسان بوده است. زیرا فکر می‌کردند بسیاری از ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری‌شان مانند ویژگی‌های جسمی‌شان (رنگ پوست، رنگ

یکی از مسائل مهم در روابط زوجین رضایت از روابط جنسی است. در صورتی که زوجین رابطه‌ی درستی در روابط جنسی خود داشته باشند باعث رضایت زوجین از یکدیگر و آرامش خاطر آنها می‌شود و در نتیجه باعث سلامت روان زوجین می‌شود و همین آرامش روان و سلامت روان باعث استحکام روابط زوجین می‌شود. و در صورت نداشتن رضایت زناشویی باعث بروز افسردگی در زوجین می‌شود. رضایت زناشویی یک حس است که فرد در رابطه با میزان لذت در رابطه زناشویی احساس می‌کند و عوامل بسیاری هستند که بر این احساس رضایت تأثیر می‌گذارند که یکی از آنها روابط جنسی زوجین است. (۵)

در روابط جنسی زوجین خداوند برای زنان و مردان یک سری قوانین قرار داده است زنان و مردانی که دین‌دار هستند به این قواعد و قانون‌ها پایبند هستند و زنان و مردانی که به دین اعتقادی ندارند به این قواعد و قوانین پایبند نیستند و خواستار آزادی در رابطه جنسی با همسر و یا حتی زنان دیگر هستند و این اختلاف بینش باعث ناراحتی، دلخوری و عصبانیت از یکدیگر می‌شود زیرا هیچ‌یک از زوجین نمی‌تواند انتظارات جنسی زوج دیگر را برآورده کند. خداوند در قرآن در مورد قوانین روابط جنسی همسران این چنین آورده است:

۱- منع آمیزش با زنان حائض:

در قرآن این‌گونه آمده است «وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هِيَ أَذَى فَاعْتَرِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ» (بقره، ۲۲۲) و از تو، درباره خون حیض سؤال می‌کنند، بگو: «چیز زانبار و آلوده‌ای است؛ از این‌رو در حالت قاعدگی، از آنان کناره‌گیری کنید! و با آنها نزدیکی ننماید، تا پاک شوند! و هنگامی که پاک شدند، از طریقی که خدا به شما فرمان داده، با آنها آمیزش کنید.

افرادی که دین‌دار هستند به این قانون پایبند هستند ولی افرادی که دین ندارند چون بینش آنها متفاوت است این قانون را رعایت نمی‌کنند که البته رعایت نکردن این قانون باعث مشکلاتی برای زنان می‌شود. اگر مرد و زنی باهم ازدواج کنند که مرد فرد دین‌داری است و به این قانون پایبند است و زن بینش دینی ندارد دچار اختلاف می‌شوند زیرا زنان در دوران حیض میل جنسی بالاتری دارند پس زن بدون بینش دینی از مرد انتظار دارد میل جنسی او را پاسخ‌گو باشد ولی مردی که بینش دینی دارد به علت پایبند بودن به قوانین الهی و کسب رضایت خداوند از چنین کاری اجتناب می‌کند و یا می‌تواند برعکس باشد مرد بدون بینش دینی باشد و زن دارای بینش دینی باشد و مرد در دوران حیض زن از او رابطه بخواهد و زن از این کار اجتناب کند که هر دو جور اختلاف بینش باعث دل‌سردی زوجین نسبت به هم می‌شود. البته که بینش دینی داشتن در زندگی بسیار مهم است بنابراین زنان و مردانی که هداست شده‌اند و بینش دینی دارند نباید با ازدواج با زنان و مردان با بینش غیر دینی سعادت دنیا و آخرت خود را خراب کنند.

چشم و) از ریشه و ذات انسان از نسلی به نسل دیگر انتقال پیدا می‌کند. (۸) ادیان و آموزه‌های دینی نیز چنین تصویری دارند. این تصورات را می‌توان از آیات و روایاتی که تأکید بر انتخاب همسر دارند متوجه شد. زیرا صفات و خصوصیات والدین از طریق ژن‌های تشکیل‌دهنده نطفه به فرزند منتقل می‌شود ولی اختیار و عمل نیز به‌عنوان عامل سعادت انسان در دین بیان شده است.

در حدیثی امام علی (ع) فرموده‌اند: با انسان احمق و ناپفهم ازدواج نکنید زیرا معاشرت با او بلایی است عظیم و فرزندان نیز ضایع خواهند شد. (۸) از این حدیث متوجه می‌شویم که صفات اخلاقی و رفتاری والدین نیز به فرزندان به ارث می‌رسد.

در قرآن در مورد ملاک همسرایی در آیه ۲۲۱ بقره در مورد دین‌داری همسر صحبت می‌کند. «وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّىٰ يُؤْمِنَ ۚ وَلَا مَآءَهُ مُؤْمِنَةً خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ ۚ وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يُؤْمِنُوا ۚ وَلَعَبْدٌ مُؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ ۚ أُولَٰئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ» (بقره، ۲۲۱) و با زنان مشرک و بت‌پرست، تا ایمان نیاورده‌اند، ازدواج نکنید! (اگر چه جز به ازدواج با کنیزان، دسترسی نداشته باشید؛ زیرا) کنیز باایمان، از زن آزاد بت‌پرست، بهتر است؛ هر چند (زیبایی، یا ثروت، یا موقعیت او) شما را به شگفتی آورد. و زنان خود را به ازدواج مردان بت‌پرست، تا ایمان نیاورده‌اند، در نیاورید! (اگر چه ناچار شوید آنها را به همسری غلامان باایمان درآورید؛ زیرا) یک غلام باایمان، از یک مرد آزاد بت‌پرست، بهتر است؛ هر چند (مال و موقعیت و زیبایی او،) شما را به شگفتی آورد. آنها دعوت به سوی آتش می‌کنند.

در این آیه بیان می‌کند که یکی از ملاک‌های همسرایی دین‌دار بودن همسر است زیرا دین‌دار بود باعث بینش‌ها و گرایش‌های دینی در همسر می‌شود و همین بینش‌ها و گرایش‌های دینی در رفتار همسران تأثیر می‌گذارد و اگر همسر بینش‌ها و گرایش‌های دینی داشته باشد بنابراین رفتارهای شایسته در مقابل همسر خود انجام می‌دهد.

در آیه‌ی دیگری از قرآن این چنین آمده است: «الْحَبِيبَاتُ لَلْحَبِيبِينَ وَالْحَبِيبُونَ لَلْحَبِيبَاتِ وَالطَّيِّبَاتُ لَلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ لَلطَّيِّبَاتِ» (نور، ۲۶) زنان بدکار و ناپاک شایسته مردانی بدین و صفتند و مردان زشتکار و ناپاک نیز شایسته زنانی بدین صفتند و (بالعکس) زنان پاکیزه نیکو لایق مردانی چنین و مردان پاکیزه نیکو لایق زنانی همین گونه‌اند.

می‌توان از آیه چنین برداشت کرد که در ازدواج زن و مرد باید هم کفو باشند یعنی در بینش و نگرش باهم یکی باشند که بتوانند با یکدیگر سازگار شوند. اگر یکی از زوجین بینش دینی داشته باشد و دیگری بینش غیردینی هر دو طرف در برقراری ارتباط باهم دچار مشکل می‌شود. به‌طور مثال در مورد بینش و گرایش افراد دین‌دار و افراد بدون دین و آزاد در روابط جنسی باعث آزار و اذیت هر دو طرف می‌شود.

در قرآن کریم دو تن از پیامبران تا زمان پیری فرزند دار نشده بودند حضرت ابراهیم(ع) و حضرت زکریا ولی هر دو تن از پیامبران در فرزند دار نشدن صبر پیشه کردند و همسر خود را به خاطر باردار نشدن اذیت نکردند و همسران ایشان نیز آن‌ها را به خاطر فرزند دار نشدن اذیت نکردند و یکدیگر را ترک نکردند.

زکریا (ع) و ابراهیم (ع)، در پاره‌ای موارد از خداوند درخواست فرزند می‌کردند. «هَذَاكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ» (آل عمران، ۳۸)

در آن هنگام زکریا (که کرامت مریم مشاهده کرد) پروردگار خود را بخواند، گفت: پروردگارا، مرا (به لطف خویش) فرزندی پاک سرشت عطا فرما، که همانا تویی اجابت کننده دعا.

آنگاه خداوند دعای او را این‌گونه اجابت می‌کند:

«فَنَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحْيَىٰ مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَسَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ» (آل عمران، ۳۹)

پس فرشتگان زکریا را ندا کردند هنگامی که در محراب عبادت به نماز ایستاده بود که همانا خدا تو را بشارت می‌دهد به (ولادت) یحیی، در حالی که او به کلمه خدا (یعنی نبوت عیسی) گواهی دهد و او خود پیشوا و پارسا و پیغمبری از شایستگان است.

و نیز حضرت ابراهیم(ع)، بعد از ادعای رسالت خویش در بابل از آنجا هجرت کرد؛ و نخستین تقاضایش از پروردگار این بود که فرزند صالحی به او عطا فرماید.

«وَبَشِّرُوهُ بَعْلَامَ عَلِيمٍ • فَاقْبَلْتُمْ أَمْرَهُ فِي صِرَةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ» (ذاریات، ۲۸-۲۹) و او را بشارت به تولد پسری دانا و هوشیار دادند. در این هنگام همسرش جلو آمد در حالی که (از خوشحالی و تعجب) فریاد می‌کشید و به صورت خود زد و گفت (آیا پسری خواهم آورد در حالی که) پیرزنی نازا هستم

در این دو نمونه از فرزنددار نشدن پیامبران هیچ کدام آزار و اذیتی برای همسران خود نداشتند و ایشان را ترک نکردند و بر این مشکل صبر کردند تا خداوند مشکلشان را حل کرد.

ژنتیک شاخه‌های زیادی دارد یکی از این شاخه‌ها، ژنتیک رفتاری است که به مطالعه در مورد وراثت خصوصیات رفتاری و شکل‌گیری رفتار بر اساس ژنوم می‌پردازد. بعضی از دانشمندان بر این اعتقاد بودند عوامل ژنتیکی بر شخصیت انسان تأثیر می‌گذارد و برخی دیگر بر این اعتقاد بودند عوامل محیطی بر شخصیت انسان تأثیر می‌گذارد در عصر حاضر با مطالعات فراوانی که انجام دادند دریافته‌اند هر دو عامل ژنتیک و محیط بر شخصیت انسان اثرگذار است. (۱۲)

تعریف شخصیت: شخصیت را می‌توان الگوهای معین و مشخصی از (تفکر) بینش، هیجان و رفتار تعریف کرد که سبک شخصی فرد را در تعامل با محیط اجتماعی و مادی‌اش رقم می‌زنند. (۱۳)

در روابط درونی زوجین نیز رفتار هرکدام از زوجین در برابر یکدیگر باعث استحکام زندگی و یا از هم پاشیدن زندگی

در رابطه با نیاز جنسی اگر هر دو طرف از زوجین دین‌دار باشند باعث استحکام روابطشان می‌شود زیرا عواقیبی که رابطه در حیض دارد را دچارش نمی‌شوند ولی زوجینی که بینش دینی ندارند و به سمت گرایش‌های نفسانی خود می‌روند مشکلاتی برای آن‌ها پیش خواهد آمد. اولین موضوعی که پیش می‌آید این است که انسان در فطرت خود مخالف گناه کردن است و اگر گناهی از او سر بزند فطرت خود به خود باعث می‌شود انسان از خود متنفر شود و باعث افسردگی در زوجین می‌شود و یکی دیگر از آثارش این است که به دلیل دردی که زنان حائض در دوران حیض خود دارند متحمل رنج می‌شود و اگر این درد و رنج تکرار شود زنان کلاً از رابطه جنسی زده می‌شوند و اگر از رابطه زده شوند باعث می‌شود مردان برای ارضای نیاز جنسی خود با زنانی غیر از همسر خود رابطه برقرار کنند که همین موضوع نیز باعث سرخوردگی و افسردگی زن می‌شود.

در رابطه با ژنتیک و روابط جنسی می‌توان این‌چنین بیان کرد. بیماری دیابت در مردان و زنان ارثی است و مربوط به ژنتیک افراد است. دیابت نوع دو یک بیماری پلی ژنتیک است که به دلیل اختلال در ترشح انسولین، مقاومت به انسولین و عملکرد نادرست سلول‌های β ایجاد می‌شود. ملاتونین یک تنظیم‌کننده ریتم شبانه‌روزی است و عدم تعادل در سطح آن می‌تواند ناشی از اختلالات متابولیکی باشد. بررسی‌ها نشان داده است که ملاتونین و واریانت‌های ژنتیکی باعث ابتلا به بیماری ارثی دیابت در برخی افراد خانواده می‌شوند. (۹) دیابت در رفتار جنسی مردان و زنان تأثیر می‌گذارد و باعث اختلال در عملکرد جنسی زنان و مردان می‌شود مانند: کاهش میل جنسی، اختلال در تحریک جنسی در مردان باعث اختلال در نعوظ و در زنان باعث اختلال در لوبریکاسیون واژن و در هر دو باعث اختلال در ارگاسم می‌شود. (۱۰) در قرآن در مورد مریض بودن حضرت ایوب آمده است و تنها کسی که ایشان را رها نکرد همسر وی بود. علی بن ابراهیم قمی ذیل این آیه، حدیث مفصلی از امام صادق(ع) نقل می‌کند که در بخشی از آن چنین آمده است: «...در این وقت همسرش با تگه‌ای نان خشک سر رسید و وقتی اوضاع را دگرگون دید (ایوب شفا پیدا کرده است) فریاد زد: ای ایوب چه بر سرت آمده است؟ آن وقت ایوب او را صدا زد، وقتی جلوتر رفت و ایوب را سالم مشاهده کرد، سجده شکر به‌جا آورد، ناگهان ایوب مشاهده کرد که موهای همسرش کوتاه شده بود بدن جهت که او از مردم تقاضای نانی برای رفع گرسنگی کرده بود و چون گیسوان زیبایی داشت، مردم به او گفته بودند: موهایت را به ما بده تا ما به تو نان بدهیم، او هم موهایش را کوتاه کرد و به آن‌ها داد و طعامی برای ایوب تهیه کرد» (۱۱)

پس در اینجا نتیجه می‌گیریم زنان و مردان در هنگام بیماری نباید یکدیگر را رها کنند و به یکدیگر خیانت کنند.

در مورد یکی دیگر از بیماری ژنتیکی که در رابطه با زوجین تأثیرگذار است نازایی یکی از زوجین است.

ظاهرآ ممکن است انتقادی از هم نداشته باشند ولی در درون خود نسبت به هم کینه‌ای پیدا کرده و روزی آن را بروز خواهند داد. قرآن برای حل این عامل سوءظن چند راهکار دارد که در ادامه بررسی شده است.

الف) حفظ حجاب

آثار و فواید حجاب این است که در سلامت روانی زنان تأثیر دارد و در پابندی همسران به پیمان مقدس ازدواج نقش دارد. زیرا حجاب و پوشش باعث می‌شود زن از نگاه‌های آلوده مردان هوس باز و گرفتار شدن به دام عشق‌های آزاد محفوظ بماند و به زندگی و خانواده خود وفادار باشد. از طرف دیگر شیوع بی‌حجابی و بی‌بندوباری، باعث می‌شود شوهران به‌جای توجه و محبت به همسرانشان، به دنبال لذت جویی از زنان آرایش کرده کوچک و بزرگ باشند و زنان نیز از جلوه‌گری و طنز برای به دام انداختن مردان بیگانه، ابایی نداشته باشند و در نتیجه عشق و علاقه بین همسران از بین رفته و باعث فروپاشی خانواده شود. (۱۶)

در ادامه چند آیه از قرآن که در مورد قوانین حجاب زنان است آورده شده است.

قرآن کریم، در مورد روبرو شدن و صحبت کردن با زنان پیامبر می‌فرماید:

«... وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقَوْلِكُمْ وَقُلُوبِكُمْ» (احزاب: ۵۳) و هنگامی که چیزی (از وسایل زندگی را به‌عنوان عاریت) از آنان (همسران پیامبر) می‌خواهید، از پشت پرده بخواهید، این کار، برای پاک‌ی دلهای شما و آن‌ها بهتر است.»

در امان ماندن از اذیت افراد سبک‌سر: خداوند می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجِكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا» (احزاب: ۵۹) ای پیامبر! به همسران و دختران و زنان مؤمنان بگو: روسری‌های بلند خود را بر خویش فروافکنند (طوری که زیر گلو و سفیدی‌هایشان پیدا نباشد) این کار برای این که شناخته شوند و مورد اذیت (اهل فسق و فجور) قرار نگیرند، بهتر است، (و اگر تاکنون خطا و کوتاهی از آن‌ها سرزده توبه کنند) خداوند همواره آمرزنده و رحیم است.»

به طمع نیفتادن افراد سبک‌سر و بیماردل: در آیه ۳۲ سوره‌ی احزاب خطاب به زنان پیامبر - که به‌طریق اولی، خطاب به زن‌های دیگر نیز است - آمده است: «يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ ۚ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا» (احزاب، ۳۲) و در جای دیگر خطاب به پیامبر اکرم می‌فرماید: «قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ بَعْضُوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَىٰ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ قُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ بَعْضٌ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا» (نور: ۳۰-۳۱) به مؤمنان بگو، چشم‌های خود را (از نگاه به نامحرمان) فروگیرند، عفت خود را حفظ کنند. این برای آنان

می‌شود. بنابراین ژنتیک و وراثت عوامل درونی روابط زوجین هستند. ولی در این میان، نباید از نقش اراده و اختیار هم غافل شد. در نتیجه برخی افراد که ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری نامطلوب از آن‌ها سر می‌زند نمی‌توانند عوامل ژنتیکی را مجوزی برای انجام عمل ناشایست خود بدانند. زیرا خداوند به انسان اراده و عقل داده است پس در نهایت خود انسان تصمیم می‌گیرد که چگونه رفتار کند، دانشمندان ژنتیک رفتاری معتقدند خصوصیات اخلاقی بد مانند بد اخلاقی، کم‌صبری در زندگی و به‌طور کامل تحت کنترل ژن‌ها نیستند و با تربیت، تمرین، پرورش و خواست خود فرد قابل تغییر و بهبود است در نتیجه هر کس مسئول اعمال خویش است. (۱۴)

حسن ظن و سوءظن یکی از عوامل بینشی است که در رفتار زوجین تأثیرگذار است. و حسن ظن و سوءظن نیز می‌تواند به صورت موروثی در اخلاق و رفتار زنان و مردان نهادینه شود که حاصل بزرگ شدن در خانواده‌ای است که پدر یا مادر دارای حسن ظن و یا سوءظن هستند.

حسن ظن، به معنای خوش‌بینی و گمان نیک به دیگران، و سوءظن به معنای بدبینی و بدگمانی به دیگران است در قرآن و احادیث حسن ظن را باعث استحکام روابط زوجین و سوءظن را باعث از بین رفتن روابط زوجین می‌دانند. در قرآن کریم از سوءظن به گمان بد یا ناپسند تعبیر شده است و از حسن ظن به معنی خوش‌گمانی تعبیر شده است. در زبان فارسی خوش‌گمانی، خوش‌بینی، مثبت اندیشی و مثبت‌نگری، معانی است که برای حسن ظن به کار می‌رود درباره کسی به کار می‌رود که به افراد و وقایع و حوادث نگاه مثبت دارد و معمولاً از رفتار و گفتار افراد تفسیر بد و ناخوشایند نمی‌کند.

در حدیثی امام علی (ع) در مورد حسن ظن چنین فرموده‌اند: حسن ظن از بهترین صفات انسانی و پربرترین مواهب الهی است. (۱۵) زوجها در زندگی زناشویی با چالش‌ها و مشکلات زیادی مواجه هستند و تلاش مشترک زوجین در کاهش چالش‌ها و بهبود ویژگی‌های روان‌شناختی نقش مؤثری دارد.

زوجینی که نگرش‌های نفسانی دارند و همه زندگی مشترک را فقط برای لذت‌های خود می‌دانند دارای نفس لوامه هستند و علاوه بر زیر پا گذاشتن قوانین الهی در زندگی به همسر خود نیز بدبین هستند و به او سوءظن دارند. انسانی که باطن آلوده داشته باشد دیگران را هم مانند خود ناپاک می‌داند. افرادی که به صورت ژنتیک اخلاقی دارای سوءظن هستند باید راهکارهایی را برای بهبود خود به کار برند افراد دین‌دار به راهکارهای دینی توجه می‌کنند که عبارت‌اند از:

گاهی به نظر می‌رسد که زن و شوهر در برخوردها و معاشرت‌ها، آموشده‌های خود مراقبت‌های لازم را لاقلاً در حضور هم انجام نمی‌دهند. سخنانشان، اظهارنظرها، خنده‌ها، حفظ و حراستشان از خود به‌گونه‌ای است که در نظر دیگران بی‌بند و بار جلوه می‌کنند.

داد: بله، فرمود: آیا در آن هنگام قلب تو به چیزی که قادر بر نجات تو باشد تعلق نگرفت؟ پاسخ داد: آری، قلبم به موجودی که قادر بر نجاتم باشد، تعلق گرفت. فرمود: همان موجود خداوندی است که وقتی هیچ نجات‌دهنده‌ای نباشد هم قادر بر نجات تو است. (۱۸)

فطرت خدا جوی انسان با رفتار زوجین در ارتباط است. زیرا همان‌طور که در فصل قبل بیان شد ایمان به خدا باعث می‌شود زوجین برخی رفتارها را انجام دهند که باعث بهبود و استحکام روابطشان می‌شود مانند: باور به خدا، همه رفتارها و زندگی خانوادگی را به‌سوی کسب رضایت خداوند سوق می‌دهد.

انسان یک لوح سفید نیست که وقتی آفریده شده در ذات او چیزی نباشد و فقط از محیط اطراف تأثیر بپذیرد بلکه خداوند در ذات او ادراکات، بینش‌ها و گرایش‌های خاصی است. (۱۹) خداوند در قرآن در مورد آخرین مرحله آفرین انسان می‌فرماید: «فَإِذَا سَوَّيْتَهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ» (ص، ۷۲) هنگامی که آن را نظام بخشیدم و از روح خود در آن دمیدم، برای او به سجده افتید. از این آیه متوجه می‌شویم خداوند تمام صفات خوبی که در خود است را به نسبت کمتر در وجود انسان به ودیعه گذاشته است. که نشانه فطرت پاک و خداجو و سعادت طلب انسان است.

فطرت یک ویژگی ذاتی برای انسان محسوب می‌شود که زمینه هدایت تکوینی او را در زمینه شناخت‌ها و گرایشها بوجود می‌آورد. در نتیجه می‌توان گفت که شخصیت و هویت انسانی، انسان به فطرت‌های انسانی او است و نوع حرکات و تکامل وجودی انسان به مایه اولیه وجود او بستگی دارد. (۱۹)

در آموزه‌های دینی به خصوص در قرآن تأکید فراوان شده است که انسان برای رسیدن به کمال و قرب الهی آفریده شده، و انجام برخی کارها او را به سعادت دنیا و آخرت می‌رساند و اگر انسان در راستای فطرت خویش عمل کند سعادت‌مند می‌شود و اگر خلاف فطرت خویش عمل کند باعث شقاوت انسان می‌شود. (۲۰)

از نظر قرآن پایه و اساس سعادت انسان در دنیا و آخرت بینش‌ها و گرایش‌های درست و همچنین اخلاقی و رفتار متناسب با آن بینش‌ها و گرایش‌ها است. حضرت علی (ع) در روایتی فرموده‌اند: همانا خداوند، فرشته را از عقل محض آفرید بدون شهوت و حیوان را از شهوت محض آفرید، بدون عقل و انسان را آفرید و عقل و شهوت را در این موجود، در هم آمیخت و سرشتی مرکب از عقل (فراحیوانی) و شهوت (حیوانی) پدید آورد. (۱۱) بنابراین انسان هم شهوت غریزی را دارد و هم عقل را اگر بینش‌ها و گرایش‌های انسان به سمت غرایض او برود فطرت مغلوب می‌شود و اگر بینش‌ها و گرایش‌های انسان به سمت عقل برود فطرت پیروز می‌شود و انسان سعادت‌مند می‌شود.

در رابطه زوجین نیز اگر زوجین با عقل و فطرت خود مسیر دین‌داری را در زندگی خود انتخاب کنند رابطه خوبی را بایجاد می‌کنند خواهند داشت ولی اگر بینش و گرایش بی‌دینی و شهوانی را پیش

پاکیزه‌تر است... و به زنان با ایمان بگو: چشم‌های خود را (از نگاه هوس آلود) فروگیرند و دامان خویش را حفظ کنند و زینت خود را - جز آن مقدار که نمایان است - آشکار نکنند و (اطراف) روسری‌های خود را بر سینه خود افکنند (تا گردن و سینه با آن پوشانده شود) و زینت خود را آشکار نمانند؛ مگر برای شوهرانشان یا پدرانشان یا پدر شوهرانشان، یا پسرانشان، یا پسران همسرانشان، یا برادرشان، یا پسران برادرشان، یا پسران خواهرشان، یا زنان هم‌کیششان، یا برده‌گانشان، (کنیزانشان) یا افراد سفیه که تمایلی به زن ندارند، یا کودکی که از امور جنسی مربوط به زنان آگاه نیستند و هنگام راه رفتن، پاهای خود را به زمین نزنند تا زینت پنهانی‌شان دانسته شود (و صدای خلخال که برپا دارند به گوش رسد) ای مؤمنان همگی به‌سوی خدا بازگردید تا رستگار شوید!»

در این آیات حدود حجاب برای زنان مشخص شده است برای جلوگیری از سوءظن مردها و زن‌ها هر دو باید حدود عفاف و حجاب خود را رعایت کنند حجاب فقط مخصوص زن‌ها و فقط مربوط به پوشش نیست بلکه باید در گفت‌وگو با نامحرم‌ان و نگاه کردن به آنان نیز حجاب داشت. بنابراین حذف رفتارهای پنهانی، برقراری ارتباط‌های خانوادگی و پرهیز از ارتباط‌های ناسالم باعث از بین رفتن سوءظن می‌شود.

فطرت به معنای: سرشت و نحوه خاصی از آفرینش و خلقت است. جوادی عاملی در بیان فطرت می‌فرماید: مقتضای آفرینش انسان است اکسایبی نیست و در عموم انسان‌ها وجود دارد و تغییرپذیر نیست ولی شدت و ضعف دارد. (۱۷)

در قرآن آیه ۳۰ روم خدا به فطرت انسان اشاره کرده است: «فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا ۚ فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا ۚ لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَیْمُ ۚ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ» (روم، ۳۰) پس روی خود را متوجه آیین خالص پروردگار کن! این فطرتی است که خداوند، انسان‌ها را بر آن آفریده؛ دگرگونی در آفرینش الهی نیست؛ این است آیین استوار؛ ولی اکثر مردم نمی‌دانند. خداوند انسان را به گونه‌ای آفریده که به حق تمایل دارد و از باطل بیزار است. درست همانند علاقه‌ی مادر به فرزند که امری تعلیمی نیست، بلکه فطری است و انسان بدون تعلیم دیدن برای دوست داشتن فرزند خود به خود فرزند را دوست دارد پرستش خداوند و ایمان به معاد و حقیقت‌طلبی جزو فطریات و سرشت آدم‌ها است و همه‌ی انسان‌ها فطرت یکسان دارند.

طبیعت انسان باعث می‌شود تا در برابر مبدأ غیبی که ایجاد، بقا و سعادت او را در دست دارد خاضع باشد شئون زندگی را با قوانین واقعی که همان ایمان به خدا است هماهنگ کند.

در حدیثی از امام جعفر صادق آمده است: شخصی به امام جعفر صادق (ع) فرمود: بحث‌ها و مجادله‌ها درباره وجود خداوند مرا متحیر کرده است. من را به وجود خداوند راهنمایی کنید، حضرت فرمود: آیا هرگز سوار کشتی شده‌ای؟ پاسخ داد: بله، فرمود: آیا پیش‌آمده که کشتی تو بشکند و هیچ راه نجاتی برای تو نباشد؟ پاسخ

حفظ ایمان به خدا و دفاع از اسلام و پیامبر اکرم تحمل کرد و در برابر توفان مشکلات، کارشکنی‌ها، زخم‌زبان‌ها، تمسخرها، خشونت‌ها، تبعیدها، حصرها و رنج‌ها، پایه پای پیامبر(ص) بودند و به ایشان دل‌داری می‌دادند. (۲۰)

۳- عفاف و پاک‌دامنی

عفاف به معنی پاک‌دامنی و حفظ خود از هرگونه لغزش و آلودگی است. عفاف یکی از گرایش‌های فطری است که خداوند آن را در وجود هر فرد، قرار داده یعنی انسان ذاتاً میل به عفاف و پاک‌دامنی دارد بدون آنکه آن را اکتساب کند.

۴- احترام و ادب: نیاز به احترام یکی از مهم‌ترین نیازهای روانی انسان شمرده شده است و احترام متقابل زن و شوهر از اصول مهمی است که انجام آن باعث استحکام روابط زناشویی می‌گردد. (۵) یکی از راه‌های احترام و ادب زنان به همسران خود اطاعت از همسر خود است. در مورد اطاعت از همسر پیامبر(ص) فرموده‌اند: «عَرَفَتِ الْمَرْأَةُ رَبِّهَا وَآمَنَتْ بِهِ وَبِرَسُولِهِ وَعَرَفَتْ فَضْلَ أَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّهَا وَصَلَّتْ خَمْسًا وَصَامَتْ شَهْرَ رَمَضَانَ وَأَحْصَتْ فَرْجَهَا وَأَطَاعَتْ زَوْجَهَا، دَخَلَتْ مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ شَاءَتْ» رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرماید: اگر زن خدایش را بشناسد و به او و به رسولش ایمان آورد و فضل اهل بیت پیامبرش را درک کند و نماز پنج‌گانه را بجا آورد و روزه ماه رمضان را بگیرد و عفت خویش را حفظ کند و اطاعت همسرش نماید، از درهای بهشت هرکدام بخواهد، وارد شود. (۱۲) یکی از بهترین الگو در اطاعت از همسر حضرت زهرا(س) هستند در روایتی آمده است: یک روز نیازمند گرسنه‌ای درب خانه‌ی امام علی(ع) را زد و از ایشان تقاضای غذا کرد. امام علی(ع) نیازمندی و گرسنگی آن گرسنه را به فاطمه(س) گفتند و از ایشان خواستند که به نیازمند گرسنه غذایی بدهند و حضرت فاطمه(س) با آنکه غذای کافی در اختیار نداشت، با اشتیاق رضایت و اطاعت خود را اعلام کردند به نیازمند غذا دادند(۹) از این روایت می‌توان برداشت کرد که با توجه به اینکه در خانه حضرت فاطمه(س) غذای کافی نبود ولی حضرت برای احترام به حرف شوهر به نیازمند کمک کردند. زیرا حضرت زهرا(س) بینش دینی داشتند و به دستورات خدا و قرآن اطاعت می‌کردند خداوند درباره اطاعت از مرد در آیه ۳۴ نساء فرموده است: «الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ ۗ فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ» (نساء، ۳۴) مردان را بر زنان تسلط و حق‌نگهبانی است به واسطه آن برتری که خدا برای بعضی بر بعضی مقرر داشته و هم به واسطه آنکه مردان از مال خود نفقه دهند، پس زنان شایسته مطیع شوهران و در غیبت آنان حافظ (حقوق آنها) باشند از آن رو که خدا هم (حقوق زنان را) حفظ فرموده است.

بگیرند رابطه‌ی استوار و محکمی ندارند و زندگی‌شان از هم می‌پاشد.

دین می‌تواند با تعلیم و تربیت انسان از طریق ایمان به خدا، ایمان به نبوت، ایمان به معاد فطرت انسان را شکوفا کند. (۲۱)

با توجه به گفته‌های بالا بینش‌ها و گرایش‌ها شخصیت انسان را می‌سازند هر یک از زوجین باید شخصیت خود و شخصیت همسر خود را بشناسند زیرا با شناخت شخصیت خود به خودشناسی می‌رسد و انسان زمانی می‌تواند از مرز حیوانی به قلمرو انسانی بگذرد که بتواند شخصیت خود را بشناسد. (۱۹)

و شناخت همسر باعث می‌شود تا در ارتباط متقابل با آنان موضع‌گیری‌های مناسب و آگاهانه‌ای انجام دهد. (۸) در قرآن خداوند برای رشد شخصیت انسان سه مرحله بیان کرده است. که در این تحقیق به دو مرحله آن پرداخته شده است. ۲مرحله بر اساس ملاک عقل و هوای نفس دسته‌بندی شده‌اند.

۱- مرحله نفس اماره، انسان با مجموعه‌ای از خواسته‌ها و تمایلات به دنیا آمده و زندگی خود را ادامه می‌دهد اگر این خواسته‌ها و تمایلات به انگیزه لذت‌جویی باشد به آن هوای نفس گفته می‌شود و در این مرحله انسان فقط به ارضای نیازهای نفسانی خود گوش می‌دهد.

۱- مرحله نفس مطمئنه: «عقل» که موهبتی الهی است و در طبیعت آدمی به ودیعت گذاشته شده است، به‌عنوان قوه تشخیص و هدایت و تأمین سعادت اخروی است و بر رفتار آدمی تأثیر می‌گذارد. (۱۷) انسانی که از قوه عقل استفاده کند نفس مطمئنه‌ی خود را تقویت کرده است و این فرد دین‌دار است. و رفتار خود در زندگی خود را بر اساس دستورات دین انجام می‌دهد.

بنابراین زوجینی که نفس مطمئنه دارند بر اساس دستورات دینی با همسر خود رفتار می‌کنند. در ادامه دستورات دین در رفتار با زوجین بررسی شده است.

۱- مهرورزی: در قرآن و احادیث مهرورزی به همسر مورد تأکید فراوان قرار گرفته است. محبت به‌عنوان یک نیاز روانی در رفتار انسانی، نقش اساسی و مؤثری دارد.

انواع مهرورزی:

۱- تعریف و تمجید از همسر: پیامبر(ص) در تعریف از همسر خود خدیجه کبری چنین فرمودند: به خدا قسم خدا بهتر از او را به من نداده است. آنگاه ایمان آورد که مردم نبوت مرا انکار کردند، زمانی مرا تصدیق کرد که مردم تکذیب کردند و در آن هنگام که مردم مرا از دارایی‌شان محروم کردند، مرا با دارایی پشتیبانی کرد و خداوند فرزندان مرا از او روزیام کرد. (۱)

۲- صبر و بردباری در برابر مشکلات زندگی

حضرت خدیجه(س) همسر مهربان و با وفا و باور صمیمی پیامبر بود. حضرت خدیجه یکی حامیان اصلی در ترویج دین اسلام بود. ایشان سخت‌ترین مشکلات و مصیبت‌ها و سختی‌ها را به خاطر

jurisprudence, law and criminal sciences, volume: 5, number: 15, 2019 53-59.

2. Tawana, Hamed, The role of heredity in the transmission of culture from the perspective of Islamic teachings, Ahlul Bayt Education Quarterly, Volume 1, Number 1, page 151-174, 1401, p. 152

3. A I. Criteria for choosing a wife from the perspective of the Qur'an and hadiths, Payam Zan, No. 202, p. 3, 2017

4. B H, G M. The role of heredity in human destiny from the perspective of Quran and Hadith, Siraj Munir, Volume 4, Number 13 – Serial. 2019.105, 128.

5. S. MS. "Looking at the Concept of Personality in Islamic Sources", Islam and Psychological Research, No. 2, 2015 H.H., p. 52

6. T M. "Role of Hijab in Mental Health", School Publications of Sokhn Jamia Quarterly, No. 2, 2013

7. B M, MA R. Examining the Concept of Nature in Islamic Thought, National Conference on Terminology in Islamic Sciences, Period: 1, 2015, p.4

8. A A. The role of human nature in his upward and downward journey from the perspective of Imam Khomeini (ra), the scientific quarterly of social theories of Muslim thinkers, volume 12, number 2, July.2022, 29-9, p.

9. A M. The life and life of Hazrat Khadijah (PBUH) as a model of religious lifestyle, National Conference of the Lady of Hazare Islam, held period: 3, 2021, p.9

10. J V AA. The role of nature in the movement of human perfection, Philosophy of Religion, Volume 17, Number 3, pp. 393-423, 2019, p. 394

11. H A. Applied Psychology, first edition, Qom, Imam Khomeini Educational and Research Institute, 2015, p. 240

اگر زنان در زندگی مشترک بینش و نگرش‌های دینی خود را تقویت کنند باعث می‌شود رابطه بین زوجین مستحکم تر شود.

یکی دیگر راه‌های احترام زن و شوهر به یکدیگر صدا زدن با نام نیکو است. در این رابطه نیز حضرت زهرا(س) و حضرت علی (ع) بهترین الگو برای زوجین هستند. فاطمه (س) نیز در خانه، علی (ع) را بیشتر با کلماتی مانند «پسرعمو و علی» و در میان مردم او را با کنیه «ابوالحسن و مؤمن» خطاب می‌کرد و هنگامی که با پدرش سخن می‌گفت از شوهرش با نام او یاد می‌کرد. حضرت فاطمه(س) احترام زیادی برای همسرش علی(ع) قائل بود و نام او را با احترام یاد می‌کرد. گاهی وی را با کنیه‌ی ابوالحسن می‌خواند و گاهی به یاد قرابت نسبی او را یابن عم صدا می‌زد.

در حدیث شریف کساء آمده است که وقتی علی(ع) وارد شد و به حضرت سلام داد، حضرت در جوابشان فرمود: "بر تو باد سلام ای ابوالحسن و ای امیر مؤمنان!"

برشردن ویژگی‌های منحصر به فرد حضرت علی (ع) نظیر دوست و برادر و وصی رسول خدا (ص) از احترام فوق‌العاده‌ی حضرت فاطمه (س) به همسرش حکایت دارد.

در مقابل حضرت علی (ع) نیز همسر خود حضرت زهرا را با نام نیکو صدا می‌زدند. علی (ع) هنگام خطاب فاطمه (س)، اوصاف و القاب یا کنیه او را نظیر «یا سیدتی، ایها الحره، یا سیده نساء العالمین، خطاب می‌کردند. (۲۰)

اگر زنان و مردان نگرش‌های دینی نداشته باشند فکر می‌کنند صدا زدن همسر به صورت‌های امروزی باعث صمیمیت بیشتر می‌شود در حالی که این‌گونه صدا زدن باعث از بین رفتن پرده‌ی احترام بین زوجین می‌شود و هرگاه بین آن‌ها بحثی بوجود آید می‌توانند به یکدیگر ناسزا هم بگویند.

نتیجه‌گیری

در این تحقیق عوامل درونی مؤثر در روابط زوجین بررسی شده است و نتایج به‌دست‌آمده نشان می‌دهد که عوامل فطرت، ژنتیک باعث ساختار شخصیت انسان می‌شوند و شخصیت هم رفتار و افکار افراد است بنابراین بینش‌ها و گرایش‌های و رفتارهای زوجین شخصیت زوجین را می‌سازند. و براساس این بینش‌ها و گرایش‌ها روابط زوجین دارای استحکام و یا فروپاشی آن می‌شود و عامل مهم در بینش و گرایش و رفتار انسان دین‌داری افراد است که می‌تواند روابط زوجین را استحکام ببخشد.

References

1. M B. Civil liability arising from genetic research in Iran (with a look at the issues in the field of surrogacy, transgenic products,

Tayyeb, vol. 2, Qom, Dar al-Katab, 1404 AH

21. K M. Fitrat and Character, Rowaq Andisheh Quarterly, No. 14, 2018

22. M S. Hediha, "Islamic teachings on the effect of good faith on the strength of life and how to cultivate it in couples", health area: Qur'an and medicine, number 14, 1400 AH, p. 2-

23. MF SR. God-seeking nature and its role in human education, Rowaq Andisheh Magazine, No. 12, 2017, p. 2

24. M A, M A. Examining human nature from the perspective of verses and traditions with an emphasis on the thoughts of Ayatollah Muhammad Ali Shahabadi, Religious Research, No. 44, pp. 135-162, pp. 140, 1401

12. SF Q. The effect of morality on visions based on the interpretive thought of Ayatollah Javadi Amoli, Hikmat Esra Winter 2019, No. 10, p. 21, p. 9

13. S H. The Role of Religious Beliefs in Predicting the Stability of Spouse Relationships, Scientific-Research Quarterly of Islamic Lifestyle with Health Focus, Volume 6, Number 2, 2022.

14. S MH. Encyclopaedia of Biotechnology and Genetics, Volume 1, First Edition, Tehran: Persian Encyclopaedia Foundation and National Research Institute of Genetic Engineering and Biotechnology, 1387)

15. T F, B S. The relationship between marital satisfaction and sexual satisfaction with the mental health of couples, thought and behavior in clinical psychology (thought and behavior), period: 10, number: 40, pages: 37-46, 2015. P. 38

16. T T N, V P. The relationship between personality traits and marital satisfaction based on the mediating role of religious orientation, Applied Psychology Quarterly, Volume 14, Number 1 of 1, pp. 118-99, p. 101, 2019

17. AR FP. Comparative study of personality structure and its dimensions from the perspective of the Holy Quran and psychology, comparative study of Quran and Hadith, volume 97, number 1 - serial number 10 Shahrivar 1397, page 139-160, p. 140

18. G A. The reward of a woman in obeying her husband, marriage and marital etiquette in the mirror of hadith, p. 141, 2017

19. Q A M. The treasure of knowledge on the factors of family peace in the lifestyle of Imam Ali (peace be upon him) and Hazrat Fatima (peace be upon him), Strategic Studies of Women, No. 74, p. 3, 2015

20. Q A. Tafsir al-Qami, researcher and corrector: Mousavi Jazayari, Seyyed